

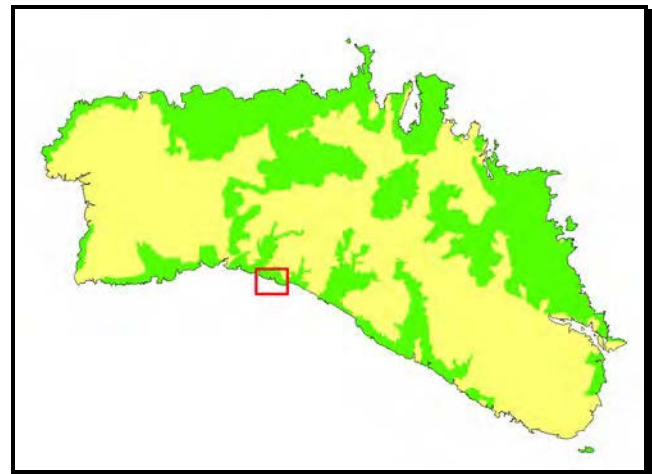
Fitxa 32

CALA FUSTAM

DADES GEOGRÀFIQUES I FÍSIQUES:

Municipi: es Migjorn Gran.
Altres topònims: no se'n coneixen.
Àrees urbanes associades: no n'hi ha.
Accés: a peu, per un sender litoral des de cala Mitjana o bé des de Sant Tomàs.
Orientació de la platja: sud.
Superfície de la platja: 900 m².
Llargada de platja: 35 m.
Amplada mitjana de la platja: 25 m.
Grau de freqüentació de la platja: baix, en plena temporada. Presenta una elevada freqüentació de vaixells.

Geologia de l'entorn: plataforma carbonatada del Miocè superior, formada per calcàries blanques.
Composició del sediment: d'origen carbonatat orgànic (+85%), amb alta proporció de gra fi i color blanc.
Espai natural protegit: inclosa dins l'Àrea Natural d'Especial Interès Me-13 i a la Xarxa Natura 2000 (també la part marina).

SERVEIS DE PLATJA:

Classificació platges CIM: platja tipus C (natural sense accés rodar)
Distància a l'estacionament: 3.000 metres des de cala Mitjana i uns 4.500 metres des de Sant Tomàs.
Servei de socorrisme: no disposa de servei de socorrisme.
Altres serveis: no n'hi ha.

ENTORN I PAISATGE

Separada de cala Escorxada per la punta de Sant Antoni, cala Fustam és una petita platja que està arrezerada al fons d'un petit entrant de mar. La cala és a la desembocadura d'un barranc de poc recorregut i dèbilment encaixat, a diferència de la majoria de cales del migjorn, les quals presenten forts encaixaments a torrents que donen lloc a barrancs. Just darrere la platja l'arena sí que s'endinsa pel llit rocós del torrent, que arriba a inundar tota la platja durant els episodis de pluja importants (vegeu foto adjacent).

La platja està completament rodejada d'un pinar que proporciona zones d'ombra agradable als seus visitants. A la part més interior de la platja, l'arena arriba a formar petites acumulacions amb força mescla de restes de posidònia seca que remunten els vessants de la cala.

Com es pot apreciar a la fotografia inferior, aquesta platja acostuma a quedar recoberta per grans quantitats de restes de fulles de posidònia durant pràcticament tot l'any, fet que la protegeix de la incidència dels temporals. Aquesta planta forma praderies submarines que en aquesta zona de la costa són abundants i contínues i, a més, tenen un bon estat de conservació (a diferència de molts altres punts de la Mediterrània). La posidònia perd les fulles velles a l'hivern, la mar les arrossega fins a la platja, on queden acumulades i impedeixen que els temporals de baixa intensitat s'enduguin l'arena i proporcionen, així, protecció a la platja. Les praderies de posidònia tenen funcions ecològiques molt importants, ja que són l'hàbitat en què viuen moltes espècies d'éssers vius, entre els quals hi ha peixos, algues i altres organismes petits les closques dels quals proporcionen el material arenós que forma bona part de l'arena de les platges de l'illa.

A la vora de la mar, els penya-segats són baixos i regulars i presenten una gran quantitat de cavitats i formes sinuoses. Un poc més enfora, guanyen alçada i arriben a formar penya-segats verticals d'una alçada considerable.

PLANTES I VEGETACIÓ

A diferència de la cala veïna, cala Escorxada, cala Fustam és pobra en espècies de flora. L'estretor i el seu encaixament en són les causes principals. Bàsicament hi trobam les espècies típiques i més habituals de moltes cales del sud de l'illa. Com en altres casos, costa diferenciar aquí una zonació clara de la vegetació. Així, les

pioneres (les que surten a primera línia) apareixen en tota l'extensió de l'arenal: la ravenissa de platja (*Cakile maritima*), l'espina-della (*Salsola kali*) i el cent-nusos de la mar (*Polygonum maritimum*) (vegeu foto adjacent). Amb elles hi apareixen mesclades les més persistents, les que volen arenes més fixades com el carc marí (*Eryngium maritimum*), el lliri de platja (*Pancreatium maritimum*), la lletrera de platja (*Euphorbia paralias*), i també d'altres que indiquen una presència important de matèria orgànica (bàsicament restes de posidònia): lleusó de paret (*Sonchus tenerrimus*), carc negre (*Carthamus lanatus*), bleda borda (*Beta vulgaris*). Tot i el baix nombre d'espècies, la seva presència arreu de l'arenal és un indicatiu del bon estat de conservació, gràcies sobretot a la baixa freqüentació humana que encara avui té aquesta platja.

ANIMALS

En aquesta platja és difícil observar els animals típics d'ambients dunars i humits. Per contra, la proximitat del pinar i la poca freqüentació humana ens permetrà veure altres animals més típics de bosc.

Per exemple, el mart (*Martes martes*) és el mamífer silvestre més gros de Menorca i és un habitant comú dels hàbitats forestals de l'illa. El mart pertany a la família dels mustèlids i, tot i ser abundant, les possibilitats de veure'l són petites, ja que és de costums nocturns i molt silenciós. Tot i això, es pot notar la seva presència a través dels seus petits excrements negres, normalment deixats sobre roques o parets seques per tal de marcar el territori (vegeu foto adjacent).

Un altre grup d'animals de bosc molt més fàcilment detectables són les aus forestals. Una dels més visibles és el tudó (*Columba palumbus*), que és molt semblant al colom comú però més gros i amb unes taques blanques a les ales i al coll. Es pot observar a qualsevol massa forestal de l'illa tot l'any, on cria cada primavera. Un altre ocell forestal fàcil de veure és la tórtora (*Streptopelia turtur*), tot i que només es pot veure durant l'època de cria (primavera) i durant els passos migratoris, ja que és una espècie migradora transsahariana. Es distingeix de la tórtora turca perquè és més petita i perquè té una taca llistada de blanc i negre molt característica que presenta al costat del coll. Un altre exemple d'au que es pot veure als marges del bosc però que també cria a roques i penyals és el puput (*Upupa epops*). És un ocell present durant tot l'any a Menorca i que cria a partir del gener. El puput és inconfusible tant pel seu aspecte (terrós al cos, blanc i negre a les ales i a la cresta que alça quan s'alarma) com pel seu vol (recorda una papallona) o el seu cant, el qual li dona el nom.

DINS LA MAR

El fons de cala Fustam està dominat per praderies de *Posidonia oceanica* interrompudes per petites clapes d'arena. Aquestes praderies tenen associades multitud d'espècies d'invertebrats i de peixos, alguns dels quals hi troben refugi i un lloc ideal de posta. Alguns dels peixos que s'observen habitualment en aquests entorns són l'envit (*Thalassoma pavo*) (vegeu foto esquerra), peix d'origen tropical de colors molt vius, l'esparrall (*Diplodus annularis*), la vaca (*Serranus scriba*) i la donzella (*Coris julis*).

El litoral no és gaire elevat en aquesta cala comparat amb la majoria de cales del sud, la qual cosa permet que arribi més llum als organismes i que s'hi puguin desenvolupar poblacions de l'alga bruna *Cystoseira* relativament abundants (vegeu foto dreta, a la base del penyal).

HISTÒRIA I SINGULARITATS

Als penyals costaners, molt a la vora del sender litoral que va de cala Fustam a Trebalúger i a l'altura de la punta de sa Miloca, hi ha una de les pedreres de tapadores de sitjot de l'illa. Aquestes pedreres de l'època talaiòtica es reconeixen per les formes circulars excavades a la roca, ja que d'aquí s'extreien peces circulars de fins a 60 cm de diàmetre que servien per tancar els sitjots (cavitats naturals o excavades a la roca que servien de magatzem d'aigua o aliment). Encara que també hi ha altres autors que defensen la teoria que les pedres extretes servien de pedres per moldre manualment.

Segons diversos autors, el nom de la cala pot tenir dos orígens diferents. D'una banda, pot venir donat pel fet que és una cala on s'acostumen a acumular molts troncs de llenya i altres materials que la mar duu amb els temporals. D'altra banda, el nom podria venir donat per l'aprofitament forestal que es feia del bosc del voltant de la cala. Anys enrere els arbres més alts eren talats per a la construcció de vaixells i es transportaven per mar fins a les drassanes del port. En aquesta cala hi ha restes d'una rampa que era utilitzada per a la baixada dels troncs a la mar.